

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת סנהדרין

דפים ח - י"ג, פרשת דברים תשע"ז

דרך ישרה תמצית הדף

דף ח-ט

ביאור קרא ואצוה את שופטיכם 1. ואצוה, זירו על מקל ורצועה, שיטיל הדיין אימה לש"ש. 2. שמוע בין אחיכם, שלא לשמוע דברי בעל דין אחד בלא חברו, ואיסור להטעים הדברים לדיין. 3. ושפטתם צדק, לברר את הדין ואח"כ לחתכו. 4. בין איש ובין אחיו, בית ועליה. 5. ובין גרו, אפילו בין תנור לכירים. 6. לא תכירו פנים, שלא להכיר אוהב ולא להתנכר לשונא. 7. כקטן כגדול תשמעון, שיהא חביב עליו דין פרוטה כדין מאה, להקדימו. 8. לא תגורו מפני איש, שלא תכניס דבריך. 9. כי המשפט לאלקים, שממון שניטל שלא כדין ה' נצרך להחזירו. 10. והדבר אשר יקשה, פליגי האם משה נענש על כך בפרשת נחלות, או שאמר שילך וילמד. 11. נאמר ואצוה אתכם וכן ואצוה את שופטיכם, לומר שתהא על הציבור אימת הדיין, ושהדיין יסבול את הצבור.

מהו זימון בשלשה 1. ברכת הזימון, ודחי דאמרינן זימון וברכת הזימון. 2. שהזמנה לדין צריכה להיות בשם שלשת הדיינים, אם אינו ביומא דינא.

מוציא שם רע, לר"מ בשלשה ולחכמים בכ"ג משום שיש בו דיני נפשות. ומחלוקתם 1. רבנן חוששין ללעז שישמעו מכך ויבאו עדים שזינתה ויצטרכו כ"ג. 2. רבנן חוששין לכבודן של ראשונים, ואירי שהתקבצו כ"ג לדיני נפשות ואיבדור ובקש שידונו לכה"פ דיני ממונות. 3. במחלוקת האם צריכים להתרות שמחוייב מיתה סתם, או צריכים להודיע איזו מיתה. 4. באשה חבירה, והמחלוקת האם ת"ח צריך התראה. 5. שהתרו רק על מלקות ולא על מיתה, ופליגי מלקות בכמה. 6. שנמצא אחד מהעדים פסול, ופליגי האם מצטרפין לעדות בכך שראו יחד או דווקא אם התרו. 7. שהתרו אחרים ולא העדים. 8. הוכחשו העדים בבדיקות ולא בחקירות.

האופן לחכמים דמוציא שם רע בשלשה כשתבעו ממון 1. תבע ממון תחילה בשלשה, דליכא זילותא דראשונים. 2. כשהוזמו עדי הבעל שאמרו שזינתה, דאיכא רק תביעת ממון.

דיני צירוף לעדות וצירוף עונשין, והקמ"ל 1. במוציא שם רע, שהבעל הביא עדים שזינתה, האב הביא עדים והזימם והבעל הביא עדים שהזימו את המזימים, הדין שעדי האב משלמים ממון לבעל ונהרגים משום שהזימו עדי מיתה. 2. בעדות על רביעה, אם היה באונס מצטרף הנרבע לעדות, ואם ברצון פליגי אי אינו מצטרף משום שהוא רשע או דפליגין דיבורא. 3. פלוני בא על אשתי מצטרף להרגו ולא

להרגה, וקמ"ל דאדם קרוב אצל אשתו. 4. פלוני בא על בתו המאורסת של פלוני והוזמו, משלמים ממון לאב ונהרגים על הבת. 5. פלוני רבע שורו של פלוני והוזמו, משלמים ממון לבעל השור ונהרגים בגלל הרובע. 6. פלוני רבע שורי מצטרף לעדות, וקמ"ל דלא אמרינן אדם קרוב אצל ממונו.

גדף י

מכות בכמה, ומנין 1. לחכמים בשלשה, שנאמר ושפטום ועוד אחד לב"ד נוטה, וקראי והצדיקו והרשיעו איצטריך למלקות בעדים זוממין אף דהוי לאו שאין בו מעשה. 2. לר"ש בכ"ג, ויליף ממיתה בגז"ש רשע, או דמלקות הם במקום מיתה ורק בעינן שישאר בחיים. מהו עיבור החדש בשלשה 1. תני קידוש החדש. 2. קידוש החודש דווקא כשחל ביום ל' שהוא יום עיבור, וכראב"צ דאין מקדשין חדש שלא נראה בזמנו. 3. מקדשים רק כשחל ביום ל"א, דהוי אחר העיבור. 4. בחישוב של העיבור, ונקט הכי אגב עיבור שנה, וכראב"ש דאין מקדשים חדשים כלל אלא רק שנים. עיבור השנה לרשב"ג בשלשה חמשה ושבעה, והוי כנגד 1. התיבות שבפסוקי ברכת כהנים. 2. טכסיס מלכות: שומרי הסף, מרואי פני המלך, ורואי פני המלך.

גדף יא יב

דיני עיבור השנה 1. לר"מ בשלשה ולרשב"ג בשלשה חמשה ושבעה. 2. מעברין דווקא במזומנין לזה. 3. רק אם רצה הנשיא, ואפילו למפרע. 4. פליגי אם מוסיפין יום בדווקא, או זימנין כ"ט וזימנין ל'. 5. עיבור מפני בישול התבואה והפירות, לפי שנים מתוך שלשה ארצות, והם יהודה גליל ועבר הירדן. 6. מקום העיבור ביהודה, ואם עיברו בגליל פליגי אם חל. 7. מעברין שנה וכן מקדשים חודש דווקא ביום ולא בלילה, שנאמר בכסה ליום חגינו משפט לאלוקי יעקב. 8. לא מעברין בשני רעבון, מאלישע שאחר העומר בכרו רק שעורים ובמקום המהיר לבשל. 9. התחלת זמן ההודעה על העיבור הוא אחר ר"ה, אבל החישוב מותר מקודם. 10. אין מעברין שלש שנים זו אחר זו, ור"ע רק חישוב מראש וב"ד קבעו כל שנה בזמנה. 11. אין מעברין את שנת השמיטה. 12. במוצאי שביעית פליגי אי מעברין, ותלוי במחלוקת האם שרי להביא ירק מחו"ל או דאסור משום חשש גושיהן. 13. פליגי האם מעברין מפני הטומאה או לא, והאם חל בדיעבד. 14. בשלושים של אדר אין מעברין את השנה וכן לא מקדשים החודש, ואם קדשו פליגי האם חל, וליכא חשש שיזלזלו בחמץ כיון שיודעים שתלוי בחשבון. 15. מעברין על תקופה שחסירה, ופליגי כמה ימים צריך שתחסר, וכדלקמן.

מעשי החזקת הכלל כולו כחוטא אף מי שלא חטא 1. רבי חייא שיצא מפני שהיה ריח שום אצל רבי, ויליף מר"מ. 2. ר"מ נתן גט לאשה שאמרה שאחד מתלמידים קדש אותה בביאה. 3. שמואל הקטן, שאמר שנכנס שלא ברשות לעיבור השנה בכדי ללמוד. 4. שכניה בן יחיאל, שאמר אנחנו מעלנו ונושב נשים נכריות. 5. ה' אמר ליהושע חטא ישראל בזמן שחטא רק עכן. 6. ה' אמר למשה עד אנה מאנתם, על לקיטת המן בשבת.

על מי אמרו הי חסיד הי עניו ומדוע 1. על הלל הזקן, שבת קול אמרה עליו שאחד ראוי שתשרה עליו שכניה אלא שאין דורו זכאי לכך. 2. וכן שמואל הקטן, שאף התנבא בשעת מיתתו. 3. על ר"י בן בבא בקשו לומר, אלא שנטרפה השעה.

על אילו סימנים מעברין את השנה 1. דרכים שהשתבשו. 2. וכן גשרים. 3. תנורי פסחים שנימוקו. 4. גלויות ישראל שנעקרו ממקומם ולא הגיעו. 5. אביב, בשול התבואה. 6. וכן פירות האילן. 7. התקופה כדלקמן, ובעינן שנים מתוך שלשה אלו, ובעי אי לרשב"ג מעברין על התקופה לבדה.

על אילו סימנים מעברין את השנה 1. שלג. 2. צינה. 3. גלויות ישראל שטרם יצאו. 4. גדיים שטרם גדלו. 5. וכן טלאים. 6. וכן גוזלות, אבל אלו נעשין סעד ומצטרפין לסימן אחד לעבר. מה היתה טעות חזקיהו המלך בדיני עיבור השנה שבגללה אכלו את הפסח שלא ככתוב 1. לר"י עיבר מפני הטומאה, דס"ל טומאה הותרה בעיבור. 2. לר"ש טומאה דחוייה בעיבור, והטעות שעיבר בשלושים של אדר ואסור הואיל וראוי לקבעו ניסן. 3. לר"ש בן יהודה טעה שהשיא את ישראל לעשות פסח שני, שהיו ישראל מעט יותר ממחצה טמאים בתחילה סבר נשים בראשון חובה וצירפן לרובא טהורים ונדחו לפסח שני, ובסוף סבר דהו רשות ורוב טמאים אינם נדחים לפסח שני.

דף יג

על איזה חסרון של התקופה החדשה מעברין את השנה, ומאי קסברי 1. לת"ק רובו של חודש, והינו ט"ז יום. 2. לר"י עשרים יום, דס"ל יום תקופה גומר ויחול מקצת חג בתקופה חדשה. ומזה הסתירה לברייתא דקאמרה לר"י ט"ז יום והכא קאמר עשרים יום, וכן מהא דס"ל לר"י יום תקופה גומר ולא מתחיל. 3. לר' יוסי כ"א יום דס"ל יום תקופה מתחיל, ואם תקופת טבת נמשכת עד ט"ז ניסן מעברין, כדי שתקופת תשרי תחול במקצת החג. 4. לר"ש אף בסוכות בעינן כוליה חג בתקופה חדשה, ופליג על ת"ק אי יום תקופה מתחיל או גומר, ולא מסיימי. 5. לאחרים מעברים אף אם מיעוט החדש בתקופה חדשה, וכדלקמן.

מקשינן מ"ט דאחרים דמעברין אף היכא שרק י"ד יום אינם בתקופה החדשה 1. יום תקופה גומר וכוליה חג בעינן, וקשיא האיכא. 2. אחרים קאי על תקופת ניסן, ובעי שתתחיל התקופה בתוך חציו הראשון של החודש שאז עדין הלבנה מתחדשת, וקשיא נעבריה לאדר ויתאחר ביום. 3. מנה מלמעלה למטה, וקאמר דאם חסר עד מיעוטה ולא עד בכלל ותפול התקופה בט"ז מעברין, דלא מהני אף עיבור אדר. 4. איירי בתשרי דא"א לעבר לאלול, ובעי שהיו"ט יהא ג"כ בתקופה חדשה, וסבר דחג האסיף היינו חג שבא בזמן האסיף אף שא"א לאסוף בו.

סמיכת זקנים על פר העלם דבר של צבור, לר"י חמשה ולר"ש שלשה. ודרשות הפוסקים 1. שלשה, שנאמר זקני והיינו שנים, ומוסיפין עוד אחד לב"ד נוטה. 2. ר"י מוסיף שנים, שנאמר וסמכו. 3. ידעינן דעל ראש הפר היינו עליו ממש ולא בסמוך, לר"ש שנא' וסמכו, ולר"י בגז"ש ראש מעולה.

שאלות לחזרה ושינון

ב. מהו עיבור החודש בשלשה (4) וכיצד מסתדר לפי ארבעת השיטות בזמן עשיית קידוש החדש. עיבור השנה

ג. מחלוקת ת"ק ורשב"י עיבור השנה בכמה, וכנגד מי הוה לפי רשב"י (2)

דף יא – ב
עיבור השנה

א. דיני עיבור השנה עם מי, ובאיזה זמן ומקום (15) עיבור השנה ~ שמואל הקטן

ב. היכן מצינו כניסת כל הכלל עם החוטה (6)

ג. על מי אמרו הי חסיד הי עניו ומדוע (3)

עיבור השנה

ד. על אילו סימנים מעברין את השנה ודיניהם (7)

ה. על אילו סימנים אין לעבר את השנה (6)

עיבור השנה ~ חזקיהו המלך

דף ח – ט

דיני ממונות בשלשה

א. ביאור פסוקי ואצוה את שופטיכם, אילו דינים נלמדים מזה (11)

ב. זימון בשלשה, מאי קאמר (2)

מוציא שם רע

ג. מחלוקת ר"מ וחכמים בכמה דינים יש לדון מוציא שם רע, ובמאי פליגי (8)

ד. ביאור הברייתא לפי חכמים דמוציא שם רע בשלשה בתבעו ממון (2)

מוציא שם רע ~ צירוף

ה. דיני צירוף לגבי עדות ועונשין, ומאי קמ"ל (6)

דף

מכות

א. מחלוקת ת"ק ור' ישמעאל מכות בכמה, ומנין (2)

עיבור החדש

ג. לאחרים מעברין על ארבעה עשר יום, מאי קאמר ומי"ט (4).
סמיכת זקנים
ג. מחלוקת ר"י ורבי שמעון סמיכת זקנים בכמה, והדרשות מנין (3)

1. טעות חזקיהו המלך שבגללה אכלו את הפסח שלא ככתוב (3)
דף יג
עיבור השנה
א. מחלוקת התנאים כמה ימים צריך שתכנס התקופה הישנה בכדי שיהא צורך לעבר את השנה, מאי קסברי (5) והברייתא שנדחתה.

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

📖 **ברכות** עם מחודדין בפ"ד.

📖 **שבת** מהדורה חדשה.

📖 **עירובין**

📖 **פסחים**

📖 **שקלים ר"ה**

📖 **יומא**

📖 **סוכה**

📖 **ביצה תענית**

📖 **מגילה-פורים** עם מדרש, תוספתא, ותמצית מחזיר יין לרמ"א

📖 **מו"ק חגיגה**

📖 **יבמות**

📖 **כתובות**

📖 **נדרים**

📖 **נזיר סוטה**

📖 **גיטין**

📖 **קידושין** - עם תורתך שעשועי, סימני הדף, ותוספתא

📖 **בבא קמא**

📖 **בבא מציעא**

📖 **בבא בתרא א-ב**

📖 **סנהדרין א-ב** עם "יש סדר לגמרא" ותמצית כל המסכתא.

📖 **מכות שבועות**

📖 **עבודה זרה הוריות** מחודדין בפ"ד

📖 **זבחים**

📖 **מנחות**

📖 **חולין**

📖 **בכורות** עם הקדמות ומושגים

📖 **ערכין-תמורה**

📖 **כריתות-מעילה**

📖 **נדה**

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.
עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.

שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.
קיצור חודים מנוקד ומסודר.
קיצור אלשין רות
קיצור אלשין אסתר
קיצור אלשין איכה
בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.

באהבתה תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
איזוהי דרך ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.

◀ ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~251~

המערכת

